

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину	6 дин.
за пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Недеља 29. Априла 1890.

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Преплату ваља слати удутницом на општински суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЂАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

ХИ. НАРЕДБА

(О ВРЕМЕНУ ПРОДАЈЕ НА ПИЈАЦАМА ЗА ПОТРОШАЧЕ И ПРЕКУПЦЕ.)

Пошто се од дужег времена опазило, да се на овдашњим пијацама поједини прекупци и шпекуланти не држе законом прописаног реда у куповању по јединих предмета са пијаца, чиме се не само изиграва то законско наређење, већ и руши ред на пијацама, а и чине штете појединим грађанима, који за своју домаћу потребу набавке врше, — то Суд општине вароши Београда, на основу чл. 23. зак. о општ. и § 383 казн. зак.

наређује :

1.) Да ни један од продаваца на пијацама не сме пре вршити продају нити купац купити што, док се не дигне барјак општински на тој пијаци; а тако исто да не сме нико од прекупаца по путовима, у вароши и изван вароши, пресрећавати продавце и од њих што куповати, док не дођу на пијацу.

2.) За време дигнутог барјака вршиће куповину само потрошачи, а кад се скине барјак, тек онда могу и прекупци куповину вршити.

3.) Дизање заставе биће у 4 часа пре подне лети а у 6 зими, а спуштање у 9 часова, од кога времена могу и прекупци вршити куповину и продају.

4.) Кад општа продаја и куповина на марвеној пијаци наступи, купци су дужни купљену људску или сточну храну, крупну или ситну стоку, дрва и остале израде или земаљске производе, који се на овој пијаци доносе, одма с пијаце кренути, осим случаја ако су са продавцем неко време задржавања на пијаци условили. Но за овај последњи случај вреди погодба, ако су купац са продавцем општинском органу, који се код кантара налази, на протоколу ово изјавили.

Ко се ухвати да противно овој наредби поступи, казниће се по § 326 казн. закона.

Од стране Суда општине вар. Београда 26. Априла 1890. АВр. 635.

ПРЕДЛОЗИ

ПОДОДБОРА ЗА ИЗВРШЕЊЕ Н. ВОДОВОДА

(Стенографске белешке из седнице 20. марта 1890. г.)

(НАСТАВАК)

Миливоје Јосимовић. Да се не би размимоншли, те да не би дошло до тога да се м.ј водовод не гради, ја ћу да попустим те да ова два различна мишљења сложимо. Ако дакле председник мисли, да се може сад да прође на збору, те да се добије генерално овлашћење за укупни зајам, онда при-

стајем тако да се каже: Општина има велике послове да предузме. Ми јоште нисмо начисто с тиме, које ћемо послове моћи сами да свршимо, а које не. Међу тим за све те послове нужно је да се општина задужи. Тај дуг неће се одма узети, али се морамо одмах споразумети са оним који ће нам зајам дати, на којп начин ће нам постепено стављати суме на расположење. Да се то све довољно објасни и мотивише и да се каже, да ћемо за сваку од тих великих грађевина пре него што је отпочнемо изнети пред збор. Ако тако може, онда немам ништа против тога.

Председник. Као што сам у ранијем говору рекао, мислим да можемо.

Коста Главинић. Г. Јосимовић као председник комисије казао је оно, што сам и ја хтео да кажем, а то је да гледамо да се прво ми овде сложимо, за коју суму треба тражити одобрење. Комисија је сплом околности нагнана да предложи за сад 2 милиона. Комисија се боји да због цифре од 10 милиона не наиђе на отпор код збора те да и грађење водовода пропадне.

Често се чују прекори „како одбор општински непрестано одређује неке комисије, а никакав се посао не одпочиње“ с тога смо ми мислили да треба што пре отпочети са грађењем водовода, па ће људи лакше пристати на задужење, кад виде да се запета приступило извршењу великих општ. послова. Осим тога, ја мислим да грађани нису довољно ни обавештени о овим потребама и њиховом подмирењу, с тога је неопходно нужно да се пре збора та питања у штампи расветле и публика о њима обавести.

У конференцији која је држана у општ. дворани, једни су грађани хтели да се сви велики општински послови од једанпут или у најкраћем року изврше, а други су опет тражили да се за сада изврше најпречи. Ви знате та се конференција у томе није могла сложити, за то морамо ми пре збора бити на чисто и са питањем: можемо ли све послове од једанпут свршити и морамо утврдити ред којим ће се шта градити.

Ја сам мишљења да неможемо све послове од једанпут свршити, нити их треба све одмах одпочињати, јер би у томе случају морали много више материјала и радне снаге са стране доносити. За доказ овог што рекох да наведем дуванске магацине, за које је потребно било много мање и радне снаге и грађевинског материјала, но што ће требати за општинске послове па су ипак предузимачи били приморани да добаве и материјал и радну снагу са стране, те да посао на време сврше.

Једни од г.г. одборника веле да треба канале градити у исто време са водоводом, а други опет, да треба канале правити пре водовода. На ово имам да одговорим следеће: по моме нахођењу прво се мора саградити водовод па за њим одмах канализација; јер, ако градимо канале, градићемо их тако да у њих спроведемо сву нечистоћу из наших домова, и онда је нужна вода за испирање канала, дакле треба да имамо претходно довољно воде. Водовод може бити и две три године без канализације па да не буде велике штете за здравље грађанства, ал канали не смеју бити ни пола године без водовода, јер би нас гушно смрад.

Према томе требало би грађење водовода отпочети још ове године а до године ваљало би приступити извршењу канализације. Осим тога, канализација се неможе извршити у целом Београду за годину или две, а тако није радила ниједна друга варош. него је пропустила више година док је

све своје земљиште каналсала, а водовод се може извршити у Београду за 2½ године.

Ја молим господу одборнике да објасне и грађанству у своме крају: да се мора прво градити водовод на онда канализација.

Ако затражимо и добијемо од збора одобрење за задужење од 10—12 милијона, морамо се опет поступно задуживати. Неможемо ми узети све на једанпут. Ко ће да плаћа интерес на те паре. То се не може ни замислити, него ћемо узети онолико, колика је потреба.

Ми смо зато и предложили за водовод овако, што можемо код Банке отворити „текући рачун“, да нам даје, колико нам треба, па да плаћамо на оно што узмемо. После Банка је казала преко меродавних лица да ће нам дати на мањи интерес, да не можемо ни на страни боље добити.

Ја би желно, да ми добијемо одобрење за све у једанпут, јер се ми, као што је рекао г. председник, врло често јако одушевимо за неку ствар, па за тим у брзо, са свим оладнио према њој.

Ми морамо да изиђемо пред збор са тачним предлогом и објаснењем.

Финансијска комисија није могла да изврши свој посао при најбољој вољи, за то, што су чланови те комисије у исто време и чланови техничке комисије, и док се један посао није изградио, није се могао други ни одпочињати.

Ја сам дакле за то, да тражимо одобрење за 10 милиона фактичног зајма.

Стеван Чађевић. Свакако господо боље је задужење од једанпут, нарочито за предузећа код којих неможеш да издвојиш прече од пречега. Сва су врло нужна.

Није све једно, хоће ли се општина сад одмах задужити са 2 милиона па после неког времена опет тражити поједине суме за друга предузећа. Са сваким тим потраживањем морају да се савладају две тешкоће: пристанак збора и тражење новаца ако не под јефтинијим а оно бар под истим условима као и ранији зајам. Свакоме је то из искуства познато, да кад се уговори већа сума од једанпут, да је и интерес и амортизација јефтинија. Тада имаш посла са једном банкарском кућом а да и не помињем евент. политичке неприлике и берзанске спекулације. Цела сума која се уговори, не мора се у једанпут узети већ постепено према спремној и намишљеној предузећу а интерес и амортизација плаћаће се на повучену суму.

Но мени се чини, да нашем грађанству највећу бригу задаје, што немамо чисте предрачуна за сва предузећа. Грађанство има пуно искуства да се до данас смешно руковало са општинском касом, па се непрестано боји.

Данас кад би се човек запитао, сваки неће умети да каже, које је од ових техничких извршења прече од кога.

Вода је нужна као залагај хлеба. Али ко сме рећи да и школе нису исто тако нужне. И школа немамо као што треба. Немају игралишта, вежбаљашта а ни остале санитарске услове. Из школа излазе скоро све слаботиње.

Друго узмите кеј. Ми гледамо на наше очи да нам Сава узима комад по комад. Кад навали непријатељ на нашу границу а ми одемо и гинемо можда за најмањи делћ земље, а свде Сава нам отима најскупиљу земљу а ми гледамо ладно као да нас се ништа и не тиче.

После погледајте кланицу, каква је и где је. Та се мора што пре удаљити из вароши, јер ће нас угушити смрад.

И ако нам нису готови сви технички специјални планови за остале грађевине, опет се можемо послужити искуством и сваки пут приближно наћи предрачун и за школе и друге потребе; само треба принципно да се претходно сложимо у томе какве нам требају школе, каква кланица, гасно или електрично осветљење, какав хоћемо кеј, дали цео зидан, да ли од дрвета, па да се донекле каменом наслагом обала осигура и даље да се зида.

Сви ови чиниоци врло битно утичу на величину цифре коју треба тражити.

Дакле приближно да се направе предрачуни за остала предузећа за која их нема, и да се штампају у општинским новинама, те да види грађанство да то не иде задужење тек онако с неба па у ребра; и кад се све то сумира, да се тра-

жи одобрење задужења за све потребе. Сад хоће ли бити 10 или 12 милијона, то ће предрачун показати.

Гавра Бркић. Господо Глас само, који говори овде о зајму, немпо је глас, и изгледа као грозница, кад се каже, да се задужујемо.

Но пошто се види, да је овде потреба а и само грађанство је вољно за воду да се задужи, јер није велико задужење — ми се неби зато имали шта бојати.

За постепено задужење не би ни ја био, већ треба спремити све и изнети пред збор на одобрење целокупну суму: од 10 милијона, па онда нека од тих 10 милијона финансијска комисије тражи одобрење од одбора, да се може изузети сума и то само у онолико, колико је потребно.

Ја мислим да овде у одбору нема никога против тога, само једино сад стоји до грађанства ако хоће да одобри или не.

Ја сам дакле да се тражи одобрење за задужење од 10 милијона.

Председник. Тако се управ и замисља, да кад општина добије овлашћење, да се може задужити са 10 милијона, да се тај зајам постепено и врши. А колико ће се кад зајмити, зависиће од тога, колико за који од послова буде потребно новаца. О томе ће се Одбор старати, предрачуна склапати и пројекте одобравати. И као год што се сад ради са водоводом, тако морамо радити и са канализацијом, кејом, осветљењем и другим предузећима. Одбор ће одобравати — чему ће се кад претступати и колико новаца узимати од Банке.

Андре Одавић. Молим пре, да ми се каже, дали ћемо тражити зајам 10 милијона ефективно или номинално?

Председник. Ја мислим да ми тражимо ефективно. Просто 100 за 100, и на то да плаћамо интерес. Узећемо 10 милијона и на ту суму платићемо интерес и отплату. (Врло добро.)

Марко Велизарић. Ја ћу бити кратак. По моме мишљењу држим, ако изађемо пред збор са целокупним задужењем за све послове, да ћемо пре добити одобрење збора, него ако тражимо само за водовод. Ово моје мишљење оснивам на томе што знам, да многи имају воде па хоће канализацију. Трговци неће бити задовољни, ако не направимо и кеј — треће и сигурност лична и имовна већа је у Београду ако добијемо електрично осветљење, јер се на светлости мање злочинства дешавају него по мраку. Стражари ће нас више коштати и опет нисмо сигурни потпуно.

Кад ми господо предузмемо све у израду и кад се зна да ће цело грађанство од тога уживати, онда ће радо сваки одобрити задужење укупно. То сам хтео да кажем.

Др. Марко Т. Лeko. Као члан техничке комисије, са свим је природно, да сам онога мишљења, као што је и у извештају исказано. Према томе не могу да се сложим са мишљењем г. председника.

Кад је комисија предложила да се овако односно зајма за водовод поступи, она је све то имала у виду и о свему томе водила је рачуна што је сад овде говорено. На сваки начин боље би било у једанпут решити о томе зајму и једанпут га изнети збору на решавање, али кад смо пређе решавали то финансијско питање у одбору, нашло се да та ствар још није сазрела и главни је узрок што онај финансијски пројект није усвојен тај, што нисмо били на чисто, како ће се учињени зајам отплаћивати. Кад се једном реши, на који ћемо начин доћи до нових општинских прихода, који су потребни за покривање извеснога зајма, и нарочито кад се уверимо, да они неће бити одвећ теретни за грађанство, онда тек можемо решавати о зајму. Док финансијска комисија дакле, којој је поверено проучавање тога питања, не поднесе свој извештај, не можемо овако на памет о целокупном зајму решавати.

А да не би с грађењем водовода и даље оклевали, мишљења сам, по што су по том предмету сви претходни послови посвршавали, да се једном приступи послу.

Међу тим треба настати да што пре и финансијска комисија поверени јој посао сврши.

(НАСТАВЉЕ СЕ.)

Радови статистичког одељења

(СВРШЕТАК)

Да би добили што лакши преглед о најважнијим односима становништва, сумираћемо у кратко главне моменте из горњих излагања резултата пописа људства у процентима:

Умножавање становништва у периоду од 1874—1884 износи процената — — — — —	28 ⁴⁰
или просечно годишње % — — — — —	2 ⁸⁴
На 100 становника мушких, долази женских — —	80 ⁴⁹
На 100 српских поданика, долази страних — —	28 ⁵⁹
На 100 становника рођених у Србији, долази рођених на страни — — — — —	68 ⁴⁶
На 100 становника српске народности, долази странаца — — — — —	28 ¹⁷
На 100 становника вере православне, долази становника других вероисповести — — — — —	25 ⁵⁷
На 100 писмених, долази неписмених — — — — —	73 ¹²
На 100 станов. београдских, долази Јевреја — —	6 ⁶⁹
На 100 становника београдских, долази Јевреја који су српски поданици — — — — —	5 ²³
И најзад, на 100 становника београдских, долази Јевреја страних поданика — — — — —	1 ⁴⁶

На завршетку остаје нам још да учинимо поређење бројног стања становништва из ранијих година са овим од 1884.

Пописивање људства вршено је код нас у више прилика. Још за време Кара-Ђорђа пописивано је становништво, а доцније — од 1820 до 1833. год. — пописи су се понављали сваке друге, треће године. Но сви ови пописи вршени су у једној једитој цели, да се дозна број пореских глава и способних лица за војену службу. Тек после 1833. год. чињени су општи пописи, који су обухватили и остало становништво Србије. Од ових ранијих, штампан је у целисти у III св. „Државописа“, само попис од 1866. у компарацији са резултатима од 1846. године.

Из тога пописа видимо следеће податке, који се односе на становништво вароши Београда:

Године 1866. било је у Београду свега становништва 24.768, а 1846 свега 14.768. Вишак за 20 година износио је дакле 10.397 или 72³⁵ процената, што ће рећи, да је се становништво просечно умножавало годишње са 3⁶² процента. И ови, као и горњи проценти о умножавању становништва, показују редовно знатан прираштај, што је у осталом, обична појава код свију већих вароши, које су вазда биле средишта у која се прикупљају радничке масе.

Пописи ови вршени су на исти начин и трајали су редовно по неколико месеци, као и попис од 1884., те су с тога и њихни податци, што се тачности тиче, исто толико сигурни као и ови последњи. Међутим има нешто што све дојакнише пописе карактерише, а то је, што у главном показују за целу периоду од 1846—1884 извесан стабилитет у прираштају, са малим одступањима. Само попис од год. 1863. чини изузетак у томе, јер између њега и пописа од 1846. цела бројна разлика београд. становништва износи свега 389 душа! Но по свој прилици биће да је при пописивању учињена замашна погрешка, и да је у истини морала постојати већа разлика, иначе се овај факт неби могао никако објаснити.

Осим овога што смо до сада изложили о односима становништва, не даје се из ових података готово ништа више извест. За опширнију студију,

необходно је пре свега имати сигуран материјал, па из њега повадити и потанко испитати све елементе, који упливишу на опадање или растење становништва — како рађање, умирање, досељавање и обратно, тако исто и густину насељености, начин становања, занимање становништва и т. д.

Стварне користи од пописа становника видиће општина тек онда, ако што скорије приступи извршењу новог пописа и то на начин, који је у осталом свету одавно усвојен.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Од када Наредба, коју за пијачне прекупце и потрошаче објављујемо данас, важиће од 2 Маја. Тога дана ће се први пут истаћи заставе, а у будуће чинити то редовно, као што смо у последњем броју јавили.

Општинска управа издала је налоге да органи општински најстрожије надзиравају да се наредба потпуно извршује; а грађанство на овај начин имаће могућности да у сопственом интересу води и само контролу, и да иступе, ако би их било, доставља.

Контролна мерила. Поред других корака, које ће општински Суд на основу 7. тачке чл. 36 зак. о општинама предузети, да би се по свима продавницама ујемнило тачно мерење, решено је да се на трговима удесе нарочита контролна мерила (до 15 килограма), која ће бити приступна свакоме грађанину кад год зажели уверити се лично да ли је добио тачну меру. Такса се неће плаћати никаква.

На великој пијаци ова контролна мера биће наменена у Среду, 2. Маја.

Таблице. У овоме броју свршава се прво излагање статистичког одељења, које обухвата попис становника од 1884, а отпочињемо доносити таблице статистички разрађенога пописа — докле их, као прилоге уз лист, не општамо све редом.

Седница. Одбор општински имаће редовни састанак сутра 30. ов. мес. са овим дневним редом:

- а.) Лицитације.
- б.) Извештај комисије о зградама које треба подићи за основне школе.
- в.) Избор контролног одбора за управу фондова
- г.) Акт грађана за пијаци на „Зеленом Венцу“
- д.) Предлог општинског Суда о таксама за јавне забаве
- е.) Молба хлебара овд. да се забрани продаја хлеба ван хлебарница
- ж.) Молба становника сеничке улице да им се начини кадрма о њиховом трошку
- з.) Да се избере један поротник
- и.) Молбе за помоћ
- п.) Уверења.

С т е ч а ј

За допуну регулационог и нивелационог плана вар. Београда, тражи се стручно лице, које може документима доказати, да је овај рад у стању извршити.

Цео простор за снимање износи 125 хектара; а услови могу се видети свакога дана у инжењерском одељењу општине од 8—12 пре и од 3—6 сати после подне. Рок пријавама до 1. Маја т. г.

Од стране Суда општине вар. Београда 19. Априла 1890. год. ГВр. 389.

Наредба

(О КАФАНИСАЊУ ПО ТРОТОАРИМА)

Изношење астала и кафанисање по тротоарима, у интересу слободног кретања становништва и јавнога реда, не може се никако допустити по улицама живог саобраћаја и нарочито у оним које нису довољно широке.

С тога Суд општине вар. Београда, на основу § 326 и 15 тачке § 329 крив. закона

наређује :

да кафеције, гостионичари и меанције од данас не износе астале испред својих радњи.

Они пак чије се радње налазе у широким улицама и који би према томе желели да им се изузетно допусти изношење астала, имају се обратити Суду општинском са молбом.

Из управне седнице Суда општине вар. Београда 21. Априла 1890. АВр. 603.

НАРЕДБА

(О ЗАХВАТАЊУ ВОДЕ СА ЧЕСАМА)

Да би се на чесмама одржавао ред и воду без дугог чекања захватили првенствено они који подмирују потребу за *пиће*, не може се допустити да лебари, пекари и бозације преко целог дана и у свако доба захитају воду са чесама за своје радње.

Према томе Суд општине вар. Београда на основу § 326 крив. закона а позван и тачком 6 члана 36 зак. о општинама

наређује :

да хлебари, пекари и бозације са чесама захватају воду за своје радње од 12 часова ноћу па до пред зору.

Ко год против ове наредбе поступи, казниће се по закону.

Из управне седнице Суда општине вар. Београда 21. априла 1890. АВр. 609.

НАРЕДБА

(О ПИЈАЧНИМ ПРЕКУПЦИМА)

Показало се да у Београду има читав ред прекупаца, који по трговима купују и препродају разне продукте и ако нису грађани ове вароши нити подносе грађанске терете, и да се тако исто под именом прекупаца прикривају и многе варалнице и беспосличари.

Услед тога и пошто је општинска власт позвана законом, дају сваком погледу штити како интересе саме општине, тако и интересе грађанства — Суд општине вар. Београда на основу 7. и 13 тачке 36. члана зак. о општинама

наређује :

да од сада могу вршити прекуповање на трговима само грађани који имају отворене радње, и они који од општинскога Суда претходно добију дозволу.

Казниће се ко преко ове наредбе поступи.

Из управне седнице 21. Априла 1890. АВр. 610.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

I.

На дан 3. Маја тек. год. од 9. до 12 часова пре подне за грађење калдрме у Крагујевачкој улици. Кауција 3800 дин.

II.

На дан 3. Маја тек. год. од 3 до 6 часова по подне за претрес калдрме у Богојављенској и Европској улици и Савском стоваришту. Кауција 600 динара.

III.

На дан 4. Маја тек. год. од 9 до 12 часова пре подне за претрес калдрме у Савској и Мајданској улици Кауција 1800 динара; и

IV.

На дан 4. Маја тек. год. од 3 до 6 часова по подне за претрес калдрме у Босанској и Херцеговачкој улици. Кауција 100 динара.

Услови, предмери и планови, ситуационих и попречних профила, могу се видети сваког радног дана у грађевинском одељењу, за време канцеларијско и при лицитацији.

Од стране Суда општ. вар. Београда ГБр 408. 19. Априла 1890. год. у Београду.

V.

На дан 11. маја тек. год. од 3—6 часова по подне, држаће се у грађевинском одељењу Суда општине вар. Београда јавна лицитација за издавање општинских мајдана под аренду и то:

I. Таш — мајдан на 3 одељења или укупно.

II. Мајдан испод болнице за душ. болести и

III. Мајдан Бела Марама.

Кауција је за свако одељење у таш — мајдану по 200 динара или укупно 600 динара.

За мајдан испод душ. болнице и мајдан Бела Марама по 300 динара.

Ближи услови могу се видети при грађевинском одељењу сваког радног дана у време канцеларијско и при лицитацији.

Од стране Суда општине вар. Београда ГБр. 436. 26. априла 1890 год. у Београду.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

Од 17. до 24. априла закључно прешло је преко општинских кантара:

ТЕЖИНА	Ч е г а	100 к. просечна цена	ТЕЖИНА	Ч е г а	100 к. просечна цена
КИЛОГР.		ДИН.	КИЛОГР.		ДИН.
151	Брашна пшенич.	21·50	45,880	Сена	5·—
12,139	Брашна кукуруз.	13·50	1,550	Сламе	3·—
275,508	Пшенице	17·—		Шпшарке	—·—
55,820	Кукуруза	11·—	269	Коре брезове.	8·—
109	Ражи	15·—		Воска	—·—
	Крупника	—·—	5,229	Спра	45·—
132	Јечма	14·—	621	Лоја топљена	95
52,912	Овса	14·50	1,518	Масти	105
	Кукуруз нови	—·—		Славине	—·—
2,735	Пасуља	22·—		Сува меса	—·—
9,500	Крошпира	9·50	39	Вуне непране	115
151	Ариацика	15·—	27,586	Свиња дебелих	78·50
2,061	Црна лука	9·—		Ћумура дрвена	—·—
	Бела лука	—·—	55,140	Креча	3·—
	Лука аршламе	—·—	2,344	Катрана	19·—
410	Јабука	28·—			
	Крушака	—·—	Литара		
998	Ораја	25·—	60,516	Вина црна	19·—
	Грожђа	—·—		Вина бела	—·—
	Шљива сирових	—·—	34,977	Раквије шљ. меке	26·—
8,259	Сувих шљива.	35·—		Ракије ком. меке	—·—

Примедба. Приход на општинским кантарима од 17. до 24. априла 1890. год. 930 дин. 05 пара.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.